

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Sacrificio Missæ Expedite Celebrando Libri III

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1661

Qua hora celebrari possit, paragr. 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-41878

gium est solum de ter celebrando, non vero de communicando. Hinc infert Delugo, ^a Cardinalem Diaconum Sacerdotem, qui, ut moris est, communicat prædicta nocte in Missa Pontificia, non posse, deinde, appetente die, celebrare.

§. IV.

Qua hora celebrari possit.

¹ **H**ora celebrandi est ab Aurora ^b ad meridiem. Porro, cum uterque hic terminus suas proprias difficultates habeat, de eis sigillatim differemus.

Quoad Auroram.

² **C**ommunis doctrina est nomine Auroræ hic, ubi non physice, sed ^c moraliter res per-

^a Ibid. ^b Pius V. in Rubr. Miss.

^c Ex sacra Congr. apud Gavant. in Rubrica Miss. pag. 1. t. 15. numer. 1. lit. Y.

pendenda est, intelligi horam cum dimidia ante ortum Solis in nostro Hemisphærio : hoc est, horam cum dimidia, antequam ipsum Corpus Solare nostris oculis appareat.

Et quia, ex probabili opinione, satis est, si Missa absolvatur in Aurora; ideo probabile fit, quod possit incipere, duabus, plus minus, horis, ante prædictum Solis ortum; nam sic ejus finis cadet circa initium Auroræ.

3. Excipe diem Natalis Domini, quando, immediatè post mediam noctem, possunt, non solum una, sed ex probabilissima *b* opinione, omnes tres solitæ Missæ à Sacerdotibus celebrari.

4. Excipe

a *Suar. alique apud Delugo d. 20 de Euchar sect. 1. n. 32. ubi rejicitur Vasq. contrarium sentiens.*

b *Suarez, Vasq. quos citat, & contra Fagund. & Nugnum sequitur Delugo loc. cit.*

4. Excipe item casum necessitatis dandi viaticum. Infirmis, & non adfir parata Sacra Eucharistia, tunc enim poterit, etiam, non a petita licentia ab Ordinario, Missa celebrari statim, post mediam noctem. Excipe rursus, quando alicubi sit legitima consuetudo anticipandi Auroram: nam propterea Layman ^b approbat praxim Belgii, & quorundam locorum Galliar, & Germaniar, ubi, tribus, vel quatuor, ante Solis ortum celebratur; quæ consuetudo, merito, introducta est, ut scilicet operarii audiant Missam, antequam eant ad opera, cum enim ibi Sol sero oritur, multo ante ejus ortum ad negotia iri solet.

5. Excipe denique Mendicantes, eorumque privilegia participantibus:

^a Layman l. 5. tr. 5. c. 4. n. 3. alique apud Dian p. 2. tr. 14. ref. 33.

^b Idem ib. & Coninch. Fagund. Navarr. apud Marchinum de ord. tract. 3. p. 3. cap. 7. num. 2.

pantes: ii enim saltem ob privilegium concessum *a* à Gregorio 13. possunt incipere Missam tribus horis ante ortum Solis; pro duabus enim horis utuntur jure communi, pro tertia *b* utuntur privilegio, quo ipsis, dum à suis Generalibus non prohibentur unam horam anticipare, ex rationabili causa, & in Societate Jesu, ex licentia Superioris, posse conceditur.

6. Iisdem tribus horis, Episcopos Missam anticipare posse, itineris, vel simili causa, admittunt passim Doctores *c* cum Delugo l. c. n. 27. Immo ipsos, ut etiam Provinciales, & Superiores locales suis subditis eandem licentiam, ex causa, concedere, vi suæ ordinariæ potestatis, quam habent dispensandi cum

a Gregor. 13. in Privil. Societatis Jesu.

Quanta in vinea Domini.

b Suarez aliq. cum Delugo de Euchar. d. 20 sec. 1. num. 32 Rodriq. in comp. re. sol. 3 nu. 1. *c* In Comp. privileg. Sec. I. v. Missa §. 3.

cum suis, etiam posse, a non ambigo.

7 Notat vero b Suarez Episcopos (adde, & Praelatos Regulares) posse solum in particulari casu, & ut dictum est, ex causa in re hac dispensare, at non concedendo privilegium generale. Ratio est, quia concedere privilegia generalia proprium est Summi Pontificis, non vero aliorum.

Quanta debet esse causa, vide infra in simili n. 25.

Tria Privilegia Mendicantium celebrantur di multo ante Auroram.

8 **A** D sunt & alia privilegia ampliora. praedicto. Primum est c ejusdem Gregorii 13. qui

a Suarez 4. to de Relig. tract. 8. l. 12. n. 18. juncto cap. 13. Rodriguez comp. res. 25. n. 3 b Suarez de Sacra sect. 4. §. sed quares primo

c Apud Portell in dub. Regul. 7. l. 1. n. 3.

concessit Congregationi S. Justinae, & consequenter Mendicantibus, & Participantibus cum ipsis, ut ejus Religiosi, dum sunt in itinere, possint celebrare inter Auroram, & mediam noctem

Hoc privilegium ex eo, quod sit vivæ vocis oraculo, an sit revocatum sicut & alia vivæ vocis oracula ab Urbano VIII. nobis non est otium disputandi. Vide Peyrinum, *a*

9 Notat autem Portella, *b* eo die, quo Religiosi debent arripere iter, non posse illo frui, si quidem nondum sunt in itinere, utantur ergo, tunc, alis privilegiis, de quibus mox. At profecto, qui est in procinctu itinerandi, posset, mea sententia, dici esse in itinere.

10 Secun-

a Peyrin t. 3 in const. Urbani VIII. c. 12 num. 1 *fixe* Vide etiam Lezzanum & Sanctorum Malphi apud Dianam p. 8 tr. 7 miscell. ref 58. & novissime Pellizarium negantem esse revocata in Manual. Log t. 2. in prafat Typographi ad Lect. Portell. l. 6. ib.

10. Secundum privilegium est Alexandri VI. qui propter multitudinem confluentium concessit per Bullam a Monachis Sancti Benedicti, ut possent celebrare Missas in Ecclesia sui Monasterii (*in suo Monasterio habet Rodrig. b sed vera Bulla habet, in Ecclesia sui Monasterii*) duabus horis, immediate post mediam noctem.

11. Notat autem Delugo dictum privilegium communicari aliis religiosis participantibus quamvis pro iis non sit dicta causa, multitudinis confluentis. Ratio brevis est; quia Pius IV. concessit Ordini S. Hieronymi, atque adeo ceteris ferè Religiosis, qui jam communicant in privilegiis, ut privilegia extenderentur ex uno Conventu ad alium quamvis, non existente eadem, sed alia causa: at

talis

a Apud Rodr. in Comp ref. 25. n. 1. b Delug. de Euc d. 2. sect 1. n. 27. b Rodrig. in Comp. ibid. c Delug. dict. n. 7

talis est causa itineris, infirmitatis,
& similis

12 Addit idem Delugo non posse quempiam uti hac concessione, nisi in Ecclesia, ut habet privilegium, non vero, ut habet Rodriq. in Monasterio. Sed non deest pro Rodriguez defensio, nam nomine Ecclesiæ veniunt etiam Religiosorum claustra, ut ex sacris & textibus, & Glossa, *b* notat Laurentius de Peyrinis. *c* Utrumque igitur est probabile.

13 Tertium privilegium est concessum *d* a Leone X. vivæ vocis oraculo, in quo absolute, conceditur, posse de licentia Superiorum (quorum conscientis ait se remittere Pontifex) Fratres Minores, & con-

M se-

a C. Abb §. Hac autem dist § 4. sc. Alma Mater de sent. excom in 6.

b Alma Mater v. Monast.

c Peyr. to 5. in const Pyrrii n. 31.

d Apud Portell in dub reg. v. Missan. 4. & in Add. ib. n. 5 & Rodriq n Comp. ref 25. n. 2.

sequenter participantes cum ipsis, celebrare, illico, post Matutinum, præsertim quando audienda est Missa de præcepto, & Fratres veniunt de via.

14. Notat autem uterque Rodriguez, *a* id intelligi, ita, ut possint ii celebrare, post mediam noctem, ante finitum Matutinum, immo etiam non recitato ab ipsis Matutino, quia jam probabilis est sententia Soti non obligare matutinalem recitationem, ante Missam.

15. Notat insuper Portella b quod illa particula (*præsertim*) non excludit alios casus; hæc enim, cum sit particula implicativa, implicat, seu notat idem esse in aliis casibus, licet in illo, in quem ipsa particula cadit, militet major ratio, ut cum multis probat Sanchez c
Sensus

a *Rodr. in Comp. res. 25. n. 3. Aliter in quas. Reg. 1.1 q. 43 art. 3.*

b *Portell loc. cit. in add. n. 6.*

c *Sanchez de matr. d. 39 n. 6*

Sensus igitur est, posse religiosos illos in ceteris casibus statim post mediam noctem celebrare, sed multo magis ratione præcepti & itineris.

16 At revocata ne sunt hæc tria privilegia. Primo à Concil. Tridentino. Secundo à quadam Declaratione b Sacræ Congregationis? Dico Primo contra Fagundez, c & Peyrinum d non esse revocata à Tridentino Ratio est, quia Tridentinum imponit solum Episcopis ut remedia adhibeant, si quæ sunt necessaria in celebrandis Missis, certum ubi Episcopi non repugnant, non est, cur Religiosi à suis privilegiis dimoveantur. Scio Peyrinum citatum asserere rationes contra nos, sed ex, si recte expendantur, facile à quolibet mediocriter docto dissolvi possunt,

M 2

nobis.

a *Trid. sess. 22. decreto observ. 6c.*

b *Apud Loaz p. 1. c. 21. n. 2.*

c *Fag.) ab eodem cit*

d *Peyr. p. 1. incong. Pyrri n. 19.*

nobiscum sentit Delugo *a* loquens de secundo privilegio allato numero 10.

17. Dico rursus nec revocata esse à Declaratione prædicta. Ratio pro modo illa sufficit, quia de hac, nondum constat authentice.

18. Denique moneo his tribus privilegiis uti non posse Patres Societatis, quia nondum eorum P. Generalis ea ipsis communicavit; quod tamen impedimentum alios Religiosos laborare nequaquam solere insinuavimus alibi.

Quoad Meridiem.

19. **T**erminus; ultra quem celebrari Missam non licet, est *b* Meridies moraliter acceptus, Satis est tamen, ad evitandum omnem

a Delugo de Euch. d. 26. sect. 1. n. 20. Citans. Ioannem Salas Rodriq. multosque Theologos Salmanticenses.

b Pius V. in Rubr. Miss.

nem culpam, si Missa inchoetur *a* ante meridiem, vel in ipso meridie, licet absolvatur postea.

Quod si absque ulla causa, inchoetur, vel post tertiam *b* partem horæ à meridiem, vel post mediam *c* horam, vel post tres *d* quadrantes, seu post non integram horam *e* plus minusve, peccabitur, sed non nisi venialiter, propter parvitatem materiæ: cum causa, nil peccabitur, *f* quia causa vincit defectum, illum, alias, venialem. Scio Navarrum *g* docere, etiam hodie, licite, celebrari posse, usque ad horam tertiam post meridiem, ut olim licebat, quia nullibi est ablata, (inquit) talis facultas, cui sententiæ

M 3 faver

a Vasquez de Euchar. d. 232. cap. 4. n.

37. *b* Azor p. 1 lib. 10. cap. 25 q. 6.

c Laym. l. 5. tr. 5. c. 4. n. 4. *d* Bonacin. de Euch. d. 4. q. ult. p. 9. n. 6.

e Idem ib. & Silv. apud Dian. p. 2. r.

14. res. 24. *f* Colligo ex Delugo d. 20.

de Euch. sec. 1. n. 41. *g* Navarr. in Manual. c. 25. n. 6.

faver *a* S^a, quatenus, ob interfaciendum, idem concedit. Sed contradicit communis *b* Theologorum sententia, consuetudo à Summo Pontifice *c* approbata, & censura Prælatorum, qui id facientes punirent, Concinitque Tridentinum dum præcipit, ne Sacerdotes alius quam debitis (*id est*, ut explicat Layman, *d* in Ecclesia communiter consuetis) horis celebrent.

20 Illud cum Vasquez, *e* & aliis, plane concedimus, in magna festivitate, absoluta tardius concione in Ecclesia, mane exhibita, vel funere Principis, vel solenni ordinatione, vel simili, posse Missas privatas, etiam tardius, hoc est, usque ad horam tertiam post meridiem, celebrari, ne Missa populus defraude-
tur.

21 Sa-

a S^a v. Miss n 27. in impress genit-
na. *b* Delugol. *c* Laym loc. cit.

c Pius V in Rubr. Missalis.

d Laym loc. cit. *e* Vasq de Euch. d. 2.
2. c. 4 n. 37.

21. Sacerdorem quemlibet ad dandum viaticum infirmo, atque Episcopum, itineris, vel simili causa, posse, una integra hora, postponere, à meridie, ut etiam eundem Episcopum posse ex causa similem facultatem suis subditis impertire, omnes *a* concedunt juxta ea, quæ in simili diximus supra num. 6. & 7. Idem posse Provinciale, & Superiorem localem. (*etiam Provinciale presente, quia adhuc Superior localis in sua ordinaria potestate persistit*) *b* respectu suorum subditorum, ut ibidem diximus, certum est. Ad dandum viaticum posse celebrari usque ad tertiam horam post meridiem, sequendo tunc opinionem Navarri num. 19. dictam, concedit Vasquez. *c*

M 4

22. II-

a Apud Delugo de Euch. d. 20. sec. 1. num. 42

b Colligo ex Suarez 4. t. de Relig. tr. 8. lib. 2. c. 12. n. 8. juncto c. 13. à num. 12.

c Vasquez de Euch. d. 233. cap. 4. n. 41. sine.

22. Illud item amplectimur, Mendicantes, participantisque cum illis, quia habent privilegium postponendi ex causa Missam per horam ^a à meridie; posse incipere post horam integram, quia pro his privilegium debet esse utile: Si ergo alii possunt, ex dictis num. 19. post non integram horam, Missam incipere; ex causa; ipsi poterunt, ex eadem causa, aliquanto plus atque adeo post integram horam. Nota tamen in Societate Iesu debere esse cum licentia Superioris, saltem localis, juxta restrictionem illis factam ^b a R. P. Generali.

23. Immò quemlibet Sacerdotem ex justa v. g. itineris, vel simili causa posse in die festo Missam incipere post integram horam à meridie docent plerique, ^c itaque, ex consuetudine, observari testantur.

In

^a In Comp. privil. Societ. Iesu V. Miss.

3. ^b Ibidem. ^c Henric. Suar Mirand. Rodr quos citat sequiturque Laym. l. 5. n. 4.

In qua opinione dicendum erit, privilegium modo dictum Mendicantibus concessum, non ad diem festum dumtaxat (id enim cum causa, habent omnes) sed ad alios dies non festivos se extenderet.

*De Privilegio Mendicantium postponendi
Missam usque ad tertiam horam
à meridie.*

24. **C**oncessit Eugenius, IV. per Bullam, Congregationi Sanctæ Iustiniæ, & consequenter aliis participantibus, ut licite possint celebrare in itinere, vel ex causa iusta, usque ad Nonam inclusive: *Huiusmodi Congregationis (ait Pontifex) Sacerdotes in itinere constituti, aut alias ad hoc causa subsistente, ante diem & usque ad Nonam inclusive, ut celebrare valeant, tenore presentium duximus concedendum.*

Hoc privilegium non esse revocatum

a Apud Bullar Rodriq Bulla I. Eug.

IV.

catum à Tridentino, constat ex iis, quæ diximus num 16. nec eo tamen uti posse Patres Societatis Jesu, nisi eis P. Generalis illud communicet, nimis sæpe, per occasionem, diximus item in Superioribus.

25. Justam autem causam judico quodlibet impedimentum, quo quis propter rationem alicujus momenti non potest antea Missam incipere Dico (alicujus momenti) siquidem non sufficit, solum, ut commodius, celebres: nec ex eo, quod tardius è lecto per segnitiam exsurrexeris, nec ut stipem, cum ea non indigeas, lucrari valeas, &c è contra sufficiet (præter iter faciendum) infirma valetudo, quo tardius cogaris è lecto, vel è lecto exire: studium necessarium ad concionem, vel simile, si post Missam illi studio vacare non possis, negotium alicujus momenti, quod differri non potest: multitudo confessionum, si post Missam illis satisfacere non valeas: imò & con-

fessio

fessio incepta, quam ægre differre
pœnitens ferat; & eleemosyna, qua
ad victum indigeas, & his non absi-
milia potius morali iudicio, quam
certa regula definienda. Semper er-
go præ oculis habendum erit, debe-
re intercedere aliquam necessita-
tem, nec quidem maximam, cum si-
mus in privilegiis, quæ in nullius
sunt præiudicio: nec vero modi-
cam, cum simus in re non levi.

16. Denique decernamus quora-
nam hora intelligatur nomine No-
næ. Francolinus & rem exacte per-
pendens, docet esse variam, secun-
dum varia anni tempora, nec esse
semper tribus horis post meridiem,
ut aliqui universaliter affirmant.
Docet ergo in Æquinoctio, hoc
est die 24. Septembris, & die 21.
Martii Nonam esse quidem tribus
horis post meridiem: at in Solsti-
tio hyemali hoc est 22. Decembris
Nonam, esse duabus horis cura
qua-

a Francolinus apud Delugo diss. de
Euch. 20. sect. 1. n. 42.

quadrante post meridiem : in Sol-
stitio autem æstivo, hoc est 22. Ju-
nii, esse tribus horis cum tribus
quadrantibus. Ratio hujus varie-
tatis ducitur ex eo, quia hæc di-
stinctio diei per Primam, Tertiam,
Sextam, Nonam fit juxta brevitatem,
vel longitudinem diei, qui
longior est æstate, quam hyeme,
& consequenter. Prima v. g. lon-
gius protrahitur æstate quam hye-
me, & sic de ceteris. Durat autem
hora Nona (quæ facit ad nos) dimi-
diam partem temporis, quod fluit
à puncto meridiei, usque ad verum
occasum Solis, quare si meridies
verb. g. sit hodie decima octava
hora diei, durabit Nona per tres
horas hoc est, usque ad horam vi-
gesimam primam hujus, ejusdem
diei.

27. Sed quæ est singulis diebus
anni ad nostrum. Horologium Ita-
licum talis hora.

Subscribam hic horam ejusmo-
di Nonam, pro dictis diebus dicto-
rum

rum quatuor Mensum, juxta Meridiem Panormitanam in Sicilia, ad gradus altitudinis poli 38. ex quibus ceteri, plus, minusve, distantes, facile, colligi à quoquam poterunt.

28. In Æquinoctio verno hoc est 21. Martii, Meridies Panormi est hora 18. Nona ergo, ex dictis numer. 26. durat usque ad horam 21.

29. In Solstitio æstivo, hoc est 22. Junii, Meridies ibid. est hora 16. m. 41. Nona ergo, ex dictis num. 26. durat, usque ad horam 20. m. 26.

30. In Æquinoctio autumnali, hoc est 24. Septembris, meridies, ibidem est hora 18. Nona ergo, ex dictis num. 26. durat usque ad horam 21.

In Solstitio hyemali, hoc est 22. Decembris, meridies ibid. est hora 19. m. 19. Nona ergo, ex dictis num. 26. durat usque ad horam 21. m. 34.

N

Dices,

Dices , fore scandalum tam sero
Missam celebrare. Respondeo , posse
huic occurrere , si explicetur , quando
opus fuerit , astantibus privilegium :
quod si , explicatione non obstante
perseverabit quis in scandalo , scan-
dalum erit passivum , quod vitare ne-
quaquam obligamur.

CAPUT VII.

Expediuntur quædam faciliora
pertinentia ad Sacerdo-
tem antequam ce-
lebrat.

§. 1.

Preces ante Missam.

1 **L**icet sanum Consilium sit
ante Missam (idem , ut hac
occasione dicam , est , post Mis-
sam) preces Deo offerre , & præ-
sertim illos Psalmos recitare , &
Ora-